

Els laboratoris d'Esplugues: una indústria en expansió

per Josep Alcalde

El passat dijous 3 d'octubre de 2024, el Grup d'Estudis va fer una conferència sobre el passat dels laboratoris farmacèutics d'Esplugues, i va agafar el compromís de fer una segona xerrada sobre alguns dels laboratoris farmacèutics que tenen activitat a l'actualitat. Fruit d'aquest compromís, el passat dijous 8 de maig, el Grup d'Estudis va fer la xerrada ***Els Laboratoris farmacèutics d'Esplugues: una indústria en expansió***.

Aquesta conferència, com la primera, va anar a càrrec de Josep Alcalde, historiador i soci del Grup d'Estudis. Van ser quatre els laboratoris escollits per aquesta xerrada, tant per la seva importància i renom, com per la seva longevitat dins del municipi d'Esplugues. Aquests laboratoris van ser els següents: Aldo-Unión, Ferrer, Salvat i laboratoris Vilardell, que tot i ja no estar ubicat a Esplugues, ho va estar durant uns 29 anys.

Laboratori Aldo-Unió va ser fundat com a laboratori farmacèutic el 1961 pel Sr. José Mª Calzada Badía, Doctor en Farmàcia. La societat Calzada & Cia. S.R.C. es va fundar l'estiu de 1961 (21/08); el gener de 1964 (02/01) va adquirir les instal·lacions i registres que pertanyien a Jaime Miralles Aragonés (Laboratori Miralles Aragonés), instal·lat a Barcelona.

El 1964 José María Calzada Badía, gerent de la societat Calzada & Cía. S.R.C., va procedir a l'enquadrament sindical d'aquest laboratori. Estava instal·lat a Barcelona, Espronceda 177, pocs mesos després es va traslladar a Àngel Guimerà 109, a Esplugues de Llobregat, posteriorment el laboratori es va traslladar a la seva ubicació actual, al carrer Baronesa de Maldà 73, també a Esplugues.

A causa de la seva àmplia cartera de productes per al tractament de l'asma, Laboratori Aldo-Unió ocupa un lloc de privilegi i lideratge en la fabricació d'inhaladors/esprais nasals. Això facilita la seva exitosa comercialització a més de 60 països. En l'àmbit internacional, Laboratori Aldo-Unió ha experimentat un creixement i expansió molt ràpids a través d'una àmplia xarxa d'empreses col·laboradores a tot el món. Actualment la companyia continua immersa en aquest procés d'expansió mundial.

Laboratori Aldo-Unió compta amb la seva planta de fabricació a Esplugues de Llobregat (Barcelona) que va ampliar al 2013, en la qual, sota els estàndards de les Normes de Correcta Fabricació, s'elaboren tota mena de medicaments: solucions i suspensions, aerosols d'ús inhalatori, aerosols d'ús tòpic, esprais nasals, xarops, cremes i pomades, emulsions, sòlids, comprimits i càpsules i supositoris

Laboratori Ferrer comença el seu camí al 1959 de la mà de Carles Ferrer Salat. La societat propietària es reestructurarà el 1953 i tornarà a modificar-se el 1959, llavors quedarà sota la presidència de Carlos Ferrer Salat. El 1960 tenia ubicades les seves instal·lacions a Barcelona (Avinguda Icària 106), amb una delegació a Madrid (Desengaño 12. 1r 7a) l'adquisició, per part d'aquesta societat, dels registres que eren propietat del Laboratori Torrent Planas.

El 1968 els seus propietaris declaren com a domicili l'Avinguda Capitán López Varela 106 (Barcelona), a més d'altres dos centres de treball: Diputació 304 i Aragó 450, tots dos a la Ciutat. La divisió Novag d'aquesta companyia, ocasionalment coneguda com a Novag-Ferrer, compartia aquestes instal·lacions de l'Avinguda Capitán López Varela 106 (Barcelona). El 1975 la propietat de l'empresa corresponia a Ferrer Internacional S.A.; les seves instal·lacions estaven ubicades a la Gran Via de Carles III (Barcelona)

Als anys 60 comença la expansió per tota Europa i part d'Amèrica Llatina dels laboratoris. A la dècada dels 2000, gràcies a les filials i als diferents partners, la presència de Laboratoris Ferrer és mundial.

La fabricació del Gelocatil a Esplugues:

Corrien els primers anys 20 del segle XX. El jove murcià Luis Sánchez-Lafuente Checa va emigrar a Catalunya després d'enamorar-se d'una catalana, María Luisa Buxó Izaguirre, i junts van obrir la seva primera farmàcia al carrer Sant Carles de Barcelona, del barri de la Barceloneta.

Els Sánchez-Lafuente disposaven d'una enorme rebotica que els permetia, més enllà de la venda de medicines, materialitzar les seves indagacions i fer provatures. Amb el suport incondicional de l'emprenedora María Luisa, Luis Sánchez-Lafuente va donar amb una fórmula magistral per esmenar les molèsties digestives. Aquest primer medicament va ser anomenat Gastrogelosa.

A Luis la paraula gelos, potser per la seva derivació de gel, li sonava molt bé. Creia, a més, que la gent el percebia com una cosa bona, reconfortant, sobretot, perquè calmava el dolor. A partir d'aquella petita decisió, la família va establir que tots els seus productes futurs incorporarien la paraula gelos d'alguna o altra manera

A finals dels anys 60, José Sánchez-Lafuente, el més gran dels dos fills del matrimoni, que rondava la trentena, es va preocupar per donar amb un analgèsic que no tingués contraindicacions gastrointestinals. Va ser, precisament, als Estats Units on va trobar **el paracetamol** i va decidir importar-lo. El 1974 va poder portar a Espanya el principi actiu del medicament sota la marca Gelocatil.

Amb Gelocatil, els Sánchez-Lafuente van aconseguir assentar els laboratoris Gelos al mercat farmacèutic i donar-los una projecció espectacular. Des del **1991, els laboratoris Gelos es troben en una moderna nau industrial del municipi barceloní d'Esplugues**. El 2007 el grup Ferrer va realitzar la compra dels laboratoris Gelos, fent-se càrrec de la seva planta d'Esplugues i dels seus 152 treballadors, que passa a formar part del Grup Ferrer.

Posteriorment, el 2011, Ferrer va traslladar la producció del Gelocatil a la seva planta de Sant Cugat, per la qual cosa el famós analgèsic va deixar de fabricar-se a Esplugues després de 20 anys. Al 2024 és coneix la notícia que la farmacèutica catalana Ferrer destinarà uns **20 milions d'euros** a reconvertir la planta de dermocosmètica que té a Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat) perquè pugui produir també medicaments líquids.

Actualment aquesta factoria produeix productes cosmètics i dispositius mèdics, i Ferrer externalitzarà una part de la producció i adaptarà una part de les instal·lacions per produir medicaments líquids.

Laboratoris Salvat és una empresa familiar que comença l'any 1955 quan l'empresari Tomàs Miarnau, es va posar d'acord amb un metge del Clínic, el Dr. Antoni Salvat (amb una brillant trajectòria en el camp de la higiene), per fabricar i comercialitzar algunes fórmules magistrals del doctor.

En un principi (any 1952) "Laboratorios Salvat, S.L." va prendre el nom del cognom d'uns dels fundadors, el Dr. Salvat Navarro, farmacèutic. La directora tècnica era la seva filla, la Dra. Conchita Salvat, i la gestió del laboratori anava a càrrec del Sr. Tomàs Miarnau. El laboratori fabricava i comercialitzava vacunes i fórmules. El 03 de febrer del 1967 va rebre la nova denominació de "Laboratorios S.A.L.V.A.T., S.L." sigles que corresponen a les inicials de la societat "**S**ueros, **A**ntibióticos y **L**aboratorio de **V**acunoterapia, S.L."

Pocs anys després el doctor va perdre l'interès i llavors va entrar a la empresa Mª Teresa Musso Borràs, que estava casada amb José Maria Peris Miarnau, nebot de Tomàs Miarnau. Mª Teresa acabava d'estudiar farmàcia i era la mare de l'actual president dels laboratoris en Javier Peris Musso. Van començar en un pis de Barcelona i es **traslladaren a Esplugues l'any 1963** en un polígon del Gall encara amb molt poques empreses.

El 1973 es va constituir la societat "SALVAT QUIMICA, S.A.- IN.SAL.QUI. S.A.", dedicada a la síntesi de molècules amb procediments originals. Era la seva primera aposta per la R + D. El 1982 va crear la Divisió Internacional, el 1986 la Divisió OTC i el 1990 la Divisió Veterinària. El 1991 la societat es va transformar en S.A., mantenint la seva seu i instal·lacions al carrer Gall 30-36, d'Esplugues de Llobregat (Barcelona). El 1992 es va procedir a l'ampliació de capital a 100 milions de pessetes.

El novembre de 1995 va anunciar que assumia el patrocini exclusiu de la **Fundació INQUIFARMA**, el principal objectiu de la qual és impulsar la investigació a Espanya, efectuant una inversió de 500 milions de pessetes entre 1996 i 1999, destinada a la investigació d'antiinflamatoris no esteroïdeus i moduladors de l'obesitat.

La facturació de S.A.L.V.A.T. el 1994 va ser de 2.100 milions de pessetes. Aquest mateix any va anunciar la seva futura expansió als mercats de l'Orient Mitjà. A finals de 1995 va anunciar una inversió de 1.200 milions de pessetes en investigació clínica durant els següents tres anys.

El 1982, en comprendre que les oportunitats de creixement arribarien des de fora de les nostres fronteres, es crea la **Divisió Internacional**. En l'actualitat les vendes internacionals representen aproximadament un 40 % del negoci i són una de les bases més importants del creixement de Salvat.

Salvat té oficines a Barcelona, Madrid i Miami, on també tenen plantes de producció pròpies. Tenen estructures de màrqueting i vendes pròpies a Espanya, Portugal, Amèrica Central i Àfrica subsahariana, i distribuïdors autoritzats per comercialitzar els nostres productes a Europa, Estats Units, Canadà, Mèxic, Amèrica del Sud, Àfrica del Nord, Orient Mitjà, Índia, Sud-est Asiàtic, Xina i Corea del Sud.

El laboratori Vilardell va rebre el 30 de març de 1936 l'autorització de l'inici de la seva activitat (amb el N° de registre 1998) com a laboratori annex a l'Oficina de Farmàcia del Dr. Juan Vilardell Garriga ubicada a la Gran Via de les Corts Catalanes 650, de Barcelona.

Pocs dies després, el 9 d'abril del mateix any, se li va concedir l'autorització N ° 18.942 per al seu primer registre, els "**Supositoris de glicerina Vilardell**", que continuen sent la seva marca insígnia.

El desembre de 1965, 29 anys després de la seva fundació, la Direcció General de Sanitat autoritzava l'obertura, posada en marxa i funcionament de "**Laboratorios Vilardell**" al carrer **Sant Gabriel 16, d'Esplugues de Llobregat (Barcelona)**.

El juliol de 1994 va traslladar les seves instal·lacions a Sant Feliu de Llobregat (Polígon Les Grases, carrer Constitució 66-68), inaugurades el desembre de 1994.

El 1965 una llei obliga els laboratoris annexos a oficines de farmàcia a establir-se com a entitats independents. Arran d'això, el Dr. Joan Vilardell trasllada totes les instal·lacions productives i magatzems a un nou laboratori edificat a Esplugues de Llobregat, amb un edifici l'inici on hi havia soterrani, planta baixa i pis.

Al **1968**, la seva filla **Clara Vilardell Albareda**, assumeix la direcció de la empresa. Allà es comença la producció industrialitzada dels Supositoris de Glicerina Vilardell i es consoliden

com a producte referent dels Laboratoris Vilardell. Al **1984**, agafa el relleu en la direcció tècnica de la companyia **Clara Oller Vilardell**, filla de Clara Vilardell, i promou el trasllat de la companyia a Sant Feliu per tal d'expandir el seu creixement. A partir d' aquest moment, la Farmàcia Vilardell, es dedica exclusivament a la funció d'oficina de Farmàcia.

Al 2004, Clara Vilardell es retira de l'exercici professional i la farmàcia tanca definitivament. La seva filla Clara Oller Vilardell, assumeix la direcció general. El 2012, el fill de Clara Oller Vilardell, **Ricard García Oller**, quarta generació, es va unir a la companyia per impulsar l'àrea comercial i, més recentment, el 2022, va assumir el rol de director adjunt, reforçant l'enfocament en la innovació i el futur de l'empresa. Al 2018 la companyia llença **Vilardell Digest**, una marca de salut digestiva natural.

En 2021 s'inicia la comercialització dels productes Vilardell a **nivell internacional**. Al 2023 es posa en marxa **Vilardell Farma**, una plataforma e-commerce per als professionals farmacèutics. Durant 2024, Laboratoris Vilardell ha celebrat els seus **90 anys d'història**.

A la conferència es va parlar d'aquests laboratoris farmacèutics, però a Esplugues han hagut i hi ha molts més. Alguns d'ells són aquests:

Laboratoris Astra (antic Carlo Erba)	Laboratoris Virbac
Laboratoris Orfi Farma / Wyeth Orfi, S.A.	Tecnovet, S.A.
Laboratoris Cetir	Laboratoris Bichter – INKEY – INKEYSA
Laboratoris Synlab	Actualment ITCLab.
Laboratoris Domo, S.L.	Laboratoris Galenicum – Vetilea
Laboratoris LABCO	Eurofins Biopharma S.L.U.
I d'altres més.	